

СОВЕТ КАТМЫШСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
МАМАДЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО
РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Кирова, д.74, с. Катмыш,
Мамадышский район,
Республика Татарстан, 422177

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МАМАДЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ КАТМЫШ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

Киров ур., 74 нче йорт, Катмыш авылы,
Мамадыш районы,
Татарстан Республикасы, 422177

тел.(факс): (85563) 2-72-03; e-mail: Katmish.Mam@tatar.ru, www:mamadysh.tatarstan.ru

Карап

№1-6

Решение

«16» марта 2021 ел

«Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районнының Катмыш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр керту туринда

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары туринда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә туринда» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Катмыш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын гамәлдәге законнарга туры китерү максатларында Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Катмыш авыл жирлеге Советы КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Катмыш авыл жирлеге Советының 2018 елның 18 июнендейге 1-34 нче номерлы каары белән кабул ителгән «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районнының Катмыш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына күшымта нигезендә үзгәрешләр кертергә.

2. Элеге каарны законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве уздыру өчен жибәрергә.

3. Элеге каарны дәүләт теркәвенә алынганнан соң, Мамадыш муниципаль районнының рәсми mamadysh.tatarstan.ru сайтында урнаштыру юлы белән бастырып чыгарырга.

4. Элеге карап «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары туринда» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясындагы 8 өлеше, «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районнының Катмыш авыл жирлеге» муниципаль

берәмлеге Уставының 89 статьясындагы 2 өлеше нигезләмәләрен исәпкә алыш рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

5. Элеге каарның үтәлеше буенча жаваплылыкны Мамадыш муниципаль районының Катмыш авыл җирлеге башлыгы И.Г.Габидуллинга йөкләргә.

Башлык, Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы
Катмыш авыл җирлеге Советы рәисе

И.Г.Габидуллин

1 нче күшымта
Мамадыш муниципаль районы
Катмыш авыл жирлеге Советының
16 март 2021 ел, № 1-6 карарына
1 нче күшымта.

«Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Катмыш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына кертелүче үзгәрешләр

1. 5 статьяга түбәндәге эчтәлекле 20 пункт өстәргә:

«20) Россия Федерациисе гражданлык законнары нигезендә үз белдеге белән төзелгән корылманы жимерү турында карап кабул итү, рөхсәтsez төзелгән корылманы жимерү яисә аны капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен, реконструкцияләүнен жир белән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында, яисә федераль законнарда билгеләнгән капиталь төзелеш объектлары параметрларына туры китерү турында карап кабул итү».

6 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 16, 17 пунктлар өстәргә:

«16) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр күрсәтелгән вазыйфанды биләгән вакытка торак урыны бириү;

17) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чарагарын гамәлгә ашыру»;

3. 10 статьяда:

3.1. түбәндәге эчтәлекле яңа унбишенче абзац өстәргә:

«инициативалы проектлар;»;

3.2. унбишенче абзацны уналтынчы абзац дип санарга;

4. II бүлеккә түбәндәге эчтәлекле 15.1 статья өстәргә:

«15.1 статья. Инициатив проектлар

1. Жирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокуку бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча инициатив проект кертелергә мөмкин. Инициатив проектлар

гамәлгә ашырыла ала торган жирлек территориясенең бер өлешен билгеләү тәртибе Жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны тәкъдим итүгә жирлек территориясендә яшәүче уналты яшькә житкән ун гражданнан да ким булмаган инициатив төркем, территориаль ижтимагый үзидарә органнары авыл торак пункты старостасы (алга таба - проект инициаторлары) хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны Жирлек Советының норматив хокукий акты белән киметелергә мөмкин. Жирлек Советының норматив хокукий акты нигезендә проект инициаторы булу хокуки шулай ук тиешле Жирлек территориясендә эшчәнлек алыш баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Инициатив проектта түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

- 1) муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвиrlамасы;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвиrlау;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәkle чыгымнарың алдан исәпләү;
- 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт белән катнашуы турында белешмәләр;
- 7) планлаштырылган инициатив түләүләр күләмнән тыш инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен жирле бюджет акчаларын файдалану күздә тотылган очракта, аның күләмен күрсәту;
- 8) Жирлек территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешенә жирлек Советының норматив хокукий актында билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәту;
- 9) Жирлек Советының норматив хокукий актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициатив проект, Башкарма комитет каравына кертелгәнче, инициатив проект турында фикер алышу, аның шәһәр халкы яки аның өлешендә яшәүче халык мәнфәгатьләренә туры килүен, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатка ярашлыгын билгеләү, шулай ук гражданнар жыелышы яки

конференциясе тарафыннан инициатив проектка ярдәм итү турында карап кабул итү максатларында гражданнар жыелышында яки конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яки конференциясендә каралырга тиеш. Шул ук вакытта, бер жыелышта яки бер гражданнар конференциясендә берничә инициатив проект каралырга мөмкин.

Жирлек Советының норматив хокукий акты белән шулай ук гражданнарны сораштыру гражданнарның инициатив проектка теләктәшлек итү турындагы мәсьәлә буенча фикерен ачыклауны сорашып белешү, аларның имзаларын жыю юлы тәртибендә башкару каралырга мөмкин.

Проект инициаторлары Башкарма комитетка инициатив проектны гражданнар жыелышы яки конференциясе беркетмәсен, гражданнар арасында сораштыру нәтиҗәләрен һәм (яисә) шәһәр халкы яки аның өлешендә яшәүче халык тарафыннан инициатив проектны хуплауны раслаган имзалы кәгазыләр белән бергә тапшыралар.

5. Инициатив проектны Башкарма комитетка тапшыру турындагы мәгълүмат инициатив проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә «Интернет» мәгълүматтелекоммуникация чeltәрендә Мамадыш муниципаль районның рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш, анда әлеге статьяның З өлешендә күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар үзләренен кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү срогоын күрсәтеп, башкарма комитетка хәбәр ителә. Үзләренең искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә житкән жирлек халкы жибәрергә хокуклы. Күрсәтелгән мәгълүматны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чeltәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, күрсәтелгән мәгълүмат составына әлеге жирлек кергән муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пунктynда күрсәтелгән мәгълүмат авыл торак пунктynың старостасы тарафыннан гражданнарга житкерелергә мөмкин.

6. Инициатив проект Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән алып 30 көн эчендә мәжбүри каралырга тиеш. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты инициатив проектны карау нәтиҗәләре буенча түбәндәге карапларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның буенча эшне жирле бюджет турындагы карапда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектын төзу һәм карау (жирле бюджет турындагы карапга үзгәрешләр керту) тәртибе нигезендә тиешле максатларда дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты түбәндәгө очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карап кабул итә:

- 1) инициатив проектны кертуңең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
- 2) инициатив проектның Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, жирлек Уставына туры килмәве;
- 3) жирле үзидарә органнарының кирәклө вәкаләтләре һәм хокуклары булмау сәбәпле, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;
- 4) формалаштыру чыганагы инициатив түләүләр булмаган инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәклө чараплар күләмендә жирле бюджет акчалары булмау;
- 5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтиҗәләрәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;
- 6) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

8. Жирлекнәң башкарма комитеты әлеге статьяның 7 өлешендәгэ 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициатив проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук компетенцияләре нигезендә аны башка муниципаль берәмлекнәң яисә дәүләт органының жирле үзидарә органы каравына тәкъдим итәргә хокуклы.

9. Инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү тәртибе Жирлек советы (Жирлек Советы вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы гражданнар жыены) тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларга карата инициатив проектлар, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларга ярдәм итүдән баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлеге статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12 өлешләрендәгэ таләпләр кулланылмый.

11. Муниципаль берәмлекнәң Башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле

проблемаларны тасвирлап, жирлекнең башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу чакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны төзү һәм эшчәнлек тәртибе Жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә. Коллегия органның (комиссиянең) составы Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Мондый чакта коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми санының яртысы Жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

13. Проектның инициаторлары, тиешле Поселение территориясендә яшәүче гражданинар жыены, жыельшы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башка гражданинар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны гамәлгә ашыруны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә иҗтимагый контролъне гамәлгә ашырырга хокуклы.

14. Инициатив проектны Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы турында, шул исәптән акчаларны қуллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынуучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашу турында мәгълүмат, басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм Мамадыш муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Жирлек Башкарма комитеты хисабы Инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алыш 30 календарь көн эчендә Мамадыш муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә бастырылып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Курсәтелгән мәгълүматны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаган очракта, курсәтелгән мәгълүмат составына әлеге Жирлек кергән муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла. Авыл торак пунктнанда курсәтелгән мәгълүмат авыл торак пунктның старостасы тарафыннан гражданнарга житкерелергә мөмкин.»;

5. 16 статьяда:

5.1. 9 өлешкә түбәндәгә эчтәлекле 7 пункт өстәргә:

«7) инициатив проект түрүндө фикер алышу һәм аны хуплау түрүндагы мәсьәлә буенча карап кабул итү.»;

5.2. түбәндәгә эчтәлекле 10.1 өлеш өстәргә:

«10.1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициатив проектны тәкъдим итәргә мөмкин.»;

6. 19 статьяның 6 өлешенә түбәндәгә эчтәлекле 4.1 пункт өстәргә:

«4.1) авыл торак пункттында яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча инициатив проект керту инициативасы белән чыгарга хокуклы;» ;

7. 21 статьяда:

7.1. 1 өлештә «һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары» сүзләреннән соң «инициатив проектларны керту һәм аларны карау мәсьәләләре,» сүзләрен өстәргә;

7.2. Түбәндәгә эчтәлекле 1.1 өлеш өстәргә:

«1.1. Инициатив проектлар керту һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициатив проектларны керту мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәру тәртибе Жирлек Советы карары белән билгеләнә.»;

8. 23 статьяда:

8.1. 2.1 өлештә «торак пунктта яшәүчеләрнең» сүзләреннән соң «(яисә аның территориясенең өлешләре)» сүзләрен өстәргә;

8.2. 3 өлешкә түбәндәгә эчтәлекле 5 пункт өстәргә:

«5) Жирлек составына керә торган торак пункт территориисе өлешендә Татарстан Республикасы законы нигезендә торак пункт территориисенең әлеге өлешендә гражданнарың үзара салым акчаларын керту һәм куллану мәсьәләсе буенча.»;

8.3. 4 өлештә «гражданнар» сүзеннән соң «, моңа «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 06

октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясындағы 1 өлешенең 4.3 пункттында каралған очрак керми» сұzlәрен өстәргә;

8.4. Түбәндәге эчтәлектәге 4.1 пункт белән тулыландырырга:

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнде» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 25.1 статьясындағы 1 өлешенең 4.3 пункттында каралған гражданнар жыены, кимендә 10 кеше булған торак пункт территориясенең тиешле өлешендә яшәүчеләр төркеме инициативасы белән, жирлек Советы тарафыннан чакырыла ала.

Гражданнарың үзара салым акчаларын керту һәм куллану мәсьәләсе буенча гражданнар жыены үткәрелергә мөмкин жирлек составына керүче торак пункт территориясенең бер өлешенең чикләрен билгеләү критерийлары Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.»;

9. 24 статьяда:

9.1. 2 өлешкә түбәндәге эчтәлекле жөмлә өстәргә:

«Гражданнарың инициативалы проектка ярдәм итү түрүндагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча үткәрелгән сораштыруда уналты яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән жирлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы..»;

9.2. 3 өлешкә түбәндәге эчтәлекле 3 пункт өстәргә:

«3) уналты яшькә житкән жирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләрнең, әлеге инициатив проектка ярдәм итү түрүнде гражданнарың фикерен ачыклау өчен гамәлгә ашыру тәкъдим ителә»;

9.3. 5 өлештә:

9.3.1 абзацта «Жирлек советы. Каарда» сұzlәрен «Жирлек советы» сұzlәренә алмаштырырга. Гражданнар арасында сораштыру үткәру өчен «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге <http://mamadysh.tatarstan.ru>. рәсми сайты кулланыла ала. Каарда»;

9.3.2. Түбәндәге эчтәлекле 6 пункт өстәргә:

«6) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Мамадыш муниципаль районының рәсми сайтыннан файдаланып гражданнардан сораштыру үткәрелгән очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе.»;

9.4. 7 өлешнең 1 пунктында «яисә Жирлектә яшәүчеләрне» сүзләрен өстәргә.»;

10. 31 статьяда «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса» сүзләрен өстәргә;

11. 44 статьяда:

11.1. 5 пунктта «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса» сүзләрен өстәргә.;

11.2. түбәндәге редакциядәге 5.1 пункт өстәргә:

«5.1. Жирлек башлыгы түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

- 1) дәүләт хакимияте органнарында һәм жирле үзидарә органнарында башка вазыйфалар биләргә;
- 2) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшқуарлык эшчәнлеге белән шөгыльләнергә;
- 3) укыучы, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, башка туләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта укыучылар, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләрендә, Россия Федерациясе законнарында яисә чит дәүләтләрнең дәүләт органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән федераль дәүләт хакимияте органнарының үзара нигезендә килешүләрдә башкасы каралмаган булса;
- 4) федераль законнарда башкасы каралмаган булса, дәүләт хакимияте органнарында һәм жирле үзидарә органнарында өченче затлар эшләре буенча ышанычлы яисә башка вәкил булырга;
- 5) хезмәт эшчәнлеге өчен генә билгеләнгән мәгълүматны, матди-техник, финанс һәм мәгълүмати тәэмин итү чараларын хезмәткә карамаган максатларда файдаланырга;
- 6) дайми нигездә Жирлек башлыгы вазыйфасын биләүче зат буларак бастырып чыгарылган һәм чыгыш ясаган өчен гонорарлар алырга;
- 7) Россия Федерациясе законнарында каралмаган хезмәт (вазыйфа) бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә акчалата һәм башка бүләкләүләр (ссудалар, акчалата һәм бүтән төрле бүләкләүләр, хезмәтләр, күцел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү) һәм физик һәм юридик затлардан бүләкләр алырга. Беркетмә чараларына, хезмәт командировкаларына һәм башка рәсми чараларга бәйле рәвештә алынган бүләкләр жирлегенең милке дип таныла һәм

акт буенча муниципаль органга тапшырыла. Жирлек башлыгы вазыйфасын биләгән зат беркетмә чарасына, хезмәт командировкасына һәм башка рәсми чарага бәйле рәвештә алынган бүләкне Россия Федерациясе норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;

8) билгеләнгән тәртипкә карамастан чит дәүләтләрнең, халыкара оешмаларның, сәяси партияләрнең, бүтән ижтимагый берләшмәләрнең һәм башка оешмаларның мактаулы һәм маҳсус исемнәрен, бүләкләрен һәм бүтән мактау билгеләрен (фән һәм спорт өлкәләреннән тыш) кабул итәргә;

9) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән, Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла торган хезмәт командировкаларыннан тыш, Россия Федерациясе дәүләт органнары, Татарстан Республикасы дәүләт органнары яисә муниципаль органнар белән чит дәүләтләрнең дәүләт яисә муниципаль органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән килешүләр буенча Россия Федерациясе чикләреннән хезмәт командировкаларына барырга;

10) әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләрендә, Россия Федерациясе законнарында яисә дәүләт хакимиятенең федераль органнарының чит дәүләтләрнең дәүләт органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән үзара мөнәсәбәтләрендә башкасы каралмаган булса, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территорияндә аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә;

11) хезмәт бурычларын үтәүгә бәйле булмаган максатларда федераль закон нигезендә хезмәт вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә мәгълүм булган чикле мәгълүматтан файдалануга кертелгән белешмәләрне фаш итәргә яисә кулланырга.

12) түбәндәге очраклардан тыш коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан, Жирлек сайлау комиссиясе аппаратында, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең гомуми жыелышында катнашудан тыш) Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы

Президентына (Татарстан Республикасы министрына) алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында Жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) жирлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә жирлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер) булган оешманың идарә итү органнарында һәм Ревизия комиссиясендә жирлек мәнфәгатьләрен бушлай тәкъдим итү);

д) федераль законнарда каралган башка очраклар.»;

12.46 статьяда:

12.1. 8 пунктны «әгәр дә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкача каралмаган булса.» сүзләрен өстәп тулыландырыга;

12.2. киләсе эчтәлектәге 8.1 пункт өстәргә:

« 8.1. Үз вәкаләтләрен дамии нигездә башкаручы жирлек башлыгы урынбасары хокуклы түгел:

- 1) дәүләт хакимиите органнарында һәм жирле үзидарә органнарында башка вазыйфалар биләргә;
- 2) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшкуарлык эшчәнлеге белән шөгыльләнергә;
- 3) укытучы, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, башка туләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләрендә, Россия Федерациясе законнарында яисә чит дәүләтләрнең дәүләт органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән федераль дәүләт хакимиите органнарының үзара нигезендә килешүләрдә башкасы каралмаган булса;
- 4) федераль законнарда башкасы каралмаган булса, дәүләт хакимиите органнарында һәм жирле үзидарә органнарында өченче затлар эшләре буенча ышанычлы яисә башка вәкил булырга;
- 5) хезмәт эшчәнлеге өчен генә билгеләнгән мәгълүматны, матди-техник, финанс һәм мәгълүмати тәэмин итү чараларын хезмәткә карамаган максатларда файдаланырга;

- 6) дайми нигездә Жирлек башлыгы вазыйфасы урынын биләүче зат буларак бастырып чыгарылған һәм чыгыш ясаган өчен гонорарлар алырга;
- 7) Россия Федерациясе законнарында каралмаган хезмәт (вазыйфаи) бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә акчалата һәм башка бүләкләүләр (ссудалар, акчалата һәм бүтән төрле бүләкләүләр, хезмәтләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү) һәм физик һәм юридик затлардан бүләкләр алырга. Беркетмә чарапарына, хезмәт командировкаларына һәм башка рәсми чарапарга бәйле рәвештә алынган бүләкләр жирлек жирлегенең милке дип таныла һәм акт буенча муниципаль органга тапшырыла. Жирлек башлыгы вазыйфасы урынын биләгән зат беркетмә чарасына, хезмәт командировкасына һәм башка рәсми чарага бәйле рәвештә алынган бүләкне тапшыргач, Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;
- 8) билгеләнгән тәртипкә карамастан чит дәүләтләрнен, халыкара оешмаларның, сәяси партияләрнен, бүтән ижтимагый берләшмәләрнен һәм башка оешмаларның мактаулы һәм маҳсус исемнәрен, бүләкләрен һәм бүтән мактау билгеләрен (фән һәм спорт өлкәләреннән тыш) кабул итәргә;
- 9) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән, Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла торган хезмәт командировкаларыннан тыш, Россия Федерациясе дәүләт органнары, Татарстан Республикасы дәүләт органнары яисә муниципаль органнар белән чит дәүләтләрнен дәүләт яисә муниципаль органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән килешүләр буенча Россия Федерациясе чикләреннән хезмәт командировкаларына китү;
- 10) әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләрендә, Россия Федерациясе законнарында яисә дәүләт хакимиятенең федераль органнарының чит дәүләтләрнен дәүләт органнары, халыкара яисә чит ил оешмалары белән үзара мөнәсәбәтләрендә башкасы каралмаган булса, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территорияндә аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә;
- 11) хезмәт бурычларын үтәүгә бәйле булмаган максатларда федераль закон нигезендә хезмәт вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә мәгълүм булган чикле мәгълүмнән файдалануга кертелгән белешмәләрне фаш итәргә яисә кулланырга.
- 12) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәгә очраклардан тыш:
  - а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнен сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) катнашу;
  - б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә

органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафынан, Жирлек сайлау комиссиясе аппаратында, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешмасың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативарының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең гомуми жыельышында катнашудан тыш) Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына (Татарстан Республикасы министрына) алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә яклау;

г) жирлек исеменнән оешманы гамәлгә қуючи вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешиләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә жирлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә қуючи (акционер) булган оешманың идарә итү органнарында һәм Ревизия комиссиясендә жирлек мәнфәгатьләрен бушлай тәкъдим итү);

д) федераль законнарда каралган башка очраклар.»

13.50 статьяда:

13.1.1 өлешендәге 3 пунктын түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

«Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү, үз белдеген белән корылган корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш параметрларына туры китерү, үзгәртеп кору, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, территорияне планлаштыру документлары, яисә федераль законнарда билгеләнгән капиталь төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләр белән тәңгәлләштерү турында каарлар кабул итә.»;

13.2. 2 өлешкә түбәндәге эчтәлекле абзацлар өстәргә:

«участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гайлә әгъзаларына вазыйфа хезмәткәре күрсәтелгән вазыйфаны биләгән вакытка торак урыны бирә;

- алкоголь, наркотик яисә башка исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәту чараларын гамәлгә ашыра.»;

14. 59 статьяның 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

«Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен дайми булмаган рәвештә гамәлгә ашыру өчен тулаем алганда айга алты эш көне тәшкил иткән чорга эш урынын(вазыйфасын) саклап калу гарантияләнә.»

15. 80 статьяның 3 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

« Жирлек Советының тиешле бюджет керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм бюджет турындағы карап проектын жирлек Советына керткәннән соң кабул ителгән муниципаль норматив хокукый актлары агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджетка үзгәрешләр керткәндә Чираттагы финанс елында исәпкә алына.»;

16. 82 статья:

16.1. 1 өлештә «торак пункт» сүзләреннән соң «(яисә аның территориясенең бер өлеше)» сүзләрен өстәргә;

16.2. 2 өлештә «һәм 4.1» сүзләрен «, 4.1 һәм 4.3» сүзләренә алмаштырырга.

17. XIII бүлеккә түбәндәге редакциядә 82.1 статьясын өстәргә:

«82.1 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс яғыннан һәм башкача тәэмин итү

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы (09.11.2020 редакциясендә) Федераль законның 26.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү чыганагы булып, муниципаль берәмлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында Татарстан Республикасы бюджетыннан бирелгән инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансферлар күләмнәрен исәпкә алып, инициатив проектларны гамәлгә ашыруга жирле бюджет турында карап белән каралган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив түләүләр дигәндә, конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе законнары нигезендә ирекле нигездә түләнә торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчерелә торган гражданнарын, индивидуаль эшкуарларның һәм төzelгән юридик затларның акчалары аңлашыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган

инициатив тұләүләрнең калган өлеши булған очракта, күрсәтелгән тұләүләр аларны жирле бюджетка күчергән заттарға (шул исәптән оешмаларға) кире кайтарылырга тиеш.

Жирле бюджетка күчерелгән заттарға (шул исәптән оешмаларға) кире кайтарылырга тиешле инициатив тұләүләр суммаларын исәпләу һәм кире кайтару тәртибе Советның норматив хокуқый акты (Совет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи гражданнар җыенесін көрсету) белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру шулай ук кызыксынган заттарның ихтыярый мөлкәти һәм (яисә) хезмәт белән катнашу рәвешендә дә тәэмин ителергә мөмкин.»;

83 статьяның 1 өлешинә түбәндәге редакциядә абзац өстәргә:

«Муниципаль эчке үзләштерүләр (заимствования) дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә заем акчаларыннан жирле бюджетка Жирлек исеменнән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән жәлеп итү күздә тотыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемщик буларак Жирлекнең бурыч йөкләмәләре туа.».